

BORIS ŠULTAR

Damir Krstičević, ministar obrane

**S Kotromanovićem
ću stati pred naše
vojnike pa neka oni
procijene uspjehe**

OBZOR. 4

DAMIR KRSTIČEVIĆ

Razgovarao Davor Ivanković
davor.ivankovic@vecerniji.net

D

ramatika zbog ostavke već je daleko iza njega, Damir Krstičević, nakon tjeđan dana odmora u Dalmaciji, opet je ondje gdje mu je, kaže, najdraže biti – među vojskom. I opet gura, poput buldožera reforme i rješenja koja bi trebala Hrvatsku vojsku osuvremeniti i ojačati u relativno kratkom roku. Pri tome, potpredsjednik Vlade i ministar obrane nije impresioniran klanovskim interesima u Oružanim snagama. Jer on želi HV "iznad svoje kategorije" i kaže da je sustav napredovanja sada jednostavniji – na pozicije idu brži, bolji i sposobniji.

Mnogo se spekuliralo o razlozima podnošenja ostavke, no što je prevagnulo u odluci da ostanete ministar?

Razlozi moje ponudene ostavke javno su poznati i više puta sam demantirao bilo kakve druge skrivene razloge ili motive. Kada sam kod naših vojnika i pripadnika protupožarnih zračnih snaga prepoznao onaj isti naboj za pobjedom koji smo i mi imali tijekom Domovinskog rata, bio sam odlučan kao što sam to i danas, zaštititi dostojanstvo tih ljudi koji su zajedno s našim vatrogascima, policajcima i građanima obranili Dalmaciju od velikih požara. Ono što je najviše utjecalo na moju odluku da ostanem ministar bezuvjetna je podrška predsjednika Vlade Andreja Plenkovića koju je pružio meni osobno, ali još važnije, i svim započetim projektima za koje se zajedno sa svojim suradnicima zalažem na dobrobit Ministarstva obrane i Oružanih snaga RH. Naravno, puno mi je značila i velika potpora koju sam dobio od brojnih suboraca i branitelja.

Vaš je potez izazvao podijeljene reakcije: nekima je zasmetalo što ste reagirali emotivno, vaš prethodnik Ante Kotromanović nazvao vas je, primjerice, "uvrijeđenom frajлом", a mnogimase

baš sviđa što postoji ministar s emocijama u Vladi. Idu li emocije i vojska, pa i politika, zajedno?

Ono što je obilježilo moju karijeru vojni je poziv, a u vojnom pozivu često morate reagirati instinktivno. Za mene su emocije te odgovorno i dosljedno ponašanje u provedbi procesa, bilo u vojsci, privatnom sektoru ili politici, neodvojivi. Da emocija nije bilo tijekom Domovinskog rata, da je postojao samo hladni profesionalni pristup, ne bi bilo mnogih pobjeda i veličanstvenog ostvarenja Hrvatske vojske poput operacije Oluja. Ta emocija pokreće me i danas.

Kako to da vam se Kotromanović zbog emocija, de facto ruga, to ne razumijete?

Za vrijeme mandata Ante Kotromanovića nikad nisam komentirao njegove postupke kao ministra obrane iako je za to postojalo mnogo razloga. Ne znam zašto on, koji više nije u politici, već u privatnom sektoru, ima potrebu komentirati moj rad. Ono što sam siguran jest to da nikakve površne kritike, bilo Ante Kotromanovića ili bilo koga drugoga, neće utjecati na naš cilj vraćanja dostojanstva hrvatskom vojniku kojemu je posljednjih godina puno toga oduzeto. Iako sam ministar relativno kratko vrijeme, spreman sam u bilo kojem trenutku s njim stati pred naše vojnike koji će najbolje ocijeniti nečiji uspjeh.

U medijima su se pojavile teze da na Pantovčaku postoje otpori prema vama, da je to vezano uz nabavu eskadrile, no upućeni tvrde kako realni otpor postoji u postojećem vojnom sustavu koji je ugrožen vašim reformama i preustrojem kompletnih zapovjedništava. Dirate li u moćne klanove?

Svaki od započetih projekata ima cilj jačanje naših Oružanih snaga. Od prvog trenutka u Ministarstvu obrane njegujem princip uključivosti, pružanja prilike ljudima da iskažu sve svoje potencijale u radu. U suradnji s predsjednikom Republike Kolindom Grabar-Kitarović i načelnikom Glavnog stožera OS RH generalom zborom Mirkom Šundovom počeli smo proces tranzicije i pomlađivanja Oružanih snaga novim zapovjednim kadrom, školovanim u inozemstvu i s iskustvom iz Domovinskog rata. Tako će se s 31. prosincem 2017. godine umiroviti neki od zapovjednika u Oružanim snagama, a te dužnosti preuzet će novi zapovjednici. Zahvalan sam svim dosadašnjim zapovjednici-

ma koji su dali golem doprinos izgradnji postrojbi kojima su zapovjedali. Dolaze mladi ljudi, oni zaslužuju naše povjerenje. Svako vrijeme nosi svoje zahtjeve, a promjene koje provodimo osigurat će bolju budućnost, napredak te nove sposobnosti neophodne za odgovor na izazove koji dolaze.

Zbog klanova u MORH-u je i došlo do zastoja u razvoju OS RH. Karijera više ne ovisi o pripadnosti klanovima, je li to vaša filozofija?

Otvoreno kažem – forsiram ljude koji su izravno bili u Domovinskom ratu, točnije one vojnike i zapovjednike koji su se prekalili u gardijskim brigadama. Oni imaju tu dodanu vrijednost, stekli su na bojišnicama brzinu reakcije. Forsiram i one koji su stekli dodatno vojno obrazovanje i školovali se i izvan RH. Želim da se ostvari filozofija u kojoj smo stalno u poziciji natjecanja, da pozicije dobiju oni koji će biti brži, bolji, spremniji i koji mogu bolje funkcionirati u kriznoj situaciji, koji preuzimaju odgovornost i koji mogu donositi odluke. I to se odmah vidi, kao što sam to vidio u intervenciji hrvatske vojske u požarima oko Kistanja, gdje ti odmah vidiš časnika koji brzo i dobro može reagirati. Tražim takvu vrstu liderstva, kao što mi je kazao američki ministar obrane James Mattis, "Hrvatska je mala zemlja koja se bori znatno iznad svoje kategorije". Tako da u vojsci više nema ustaljenog, predvidivog načina promišljanja, klasičnog "netalasanja", "polako ćemo, ne mijenjaj", sada vrijedi filozofija natjecanja u tome tko je brži, bolji, spremniji.

Sada ste u MORH-u dovoljno dugo da shvatite gdje najviše škripi, što ste dosad uspjeli pomaknuti i promijeniti, a što slijedi u ostatku mandata? Kakve će OS RH biti 2020.?

Od početka Domovinskog rata do danas naše Oružane snage izrasle su u respektabilnu vojnu silu koja je u svakom trenutku spremna čvrsto odgovoriti na bilo koju ugrozu i zaštititi nacionalne interese Hrvatske. Ipak, potreban je kontinuiran rad i daljnji razvoj sposobnosti. Svjedoci smo brzih promjena, i upravo zato, od početka svoga mandata, ova Vlada počela se sustavno baviti sigurnošću. Prvi put nakon 2002. godine, Hrvatski sabor donio je Strategiju nacionalne sigurnosti RH, opći strateški dokument kojim se određuju politike za ostvarivanje nacionalnih interesa i postizanje sigurnosnih

Zamjeraju mu emotivne reakcije, a on na to mirno odgovara "da emocija nije bilo tijekom Domovinskog rata, ne bi bilo ni Oluje i pobjede", ali filozofija u MORH-u mu je drukčija:

Kod mene nema 'ne talasaj', nema klanova, napreduju brži, bolji i sposobniji

uvjeta. Nova Strategija razvija sveobuhvatni nacionalni koncept sigurnosti koji osigurava bolju koordinaciju, strateško planiranje, udruživanje resursa te ujednačen razvoj sposobnosti s ciljem razvoja sigurnosnih politika koje će na nacionalnoj razini jamčiti građanima visoku razinu sigurnosti, u suradnji sa saveznicima i partnerima. Zajedno s izradom Strategije nacionalne sigurnosti izradili smo Zakon o sustavu domovinske sigurnosti koji je prošao prvo čitanje, čije donošenje očekujemo u jesenskom zasjedanju Hrvatskoga sabora. Vraćamo fokus na čovjeka – on je taj koji

čini razliku. Vidjeli ste da se vojska vratila u Sinj, vraća se u Vukovar, Varaždin i Ploče. Dio je to novoga koncepta koji proizlazi iz Strategije nacionalne sigurnosti, ali prije svega čvrstog uvjerenja da pripadnik pobjedničke Hrvatske vojske mora imati adekvatne uvjete života i rada, koji će omogućiti ostvarenje zahtjevnih profesionalnih zadaća i kvalitetniji obiteljski život. Napuštamo koncept putujuće vojske i vraćamo vojsku u naseljena mjesta.

Nakon 15 godina imamo Vladu koja će napokon krenuti u nabavu nove vojne eskadrile, no

S ministrom obrane o reformama u Oružanim snagama, odnosima s Pantovčakom...

tu investiciju ili trošak nisu svi pozdravili. Zamjeraju što se taj novac ne usmjeri u druge krizne segmente društva, je li nam doista danas potrebna ta sama po sebi skupa eskadrila?

Odluka o pokretanju procesa nabave borbenih aviona novije generacije odgađana je petnaestak godina, a konkretni koraci napravljeni su ove godine izradom taktičko-tehničke studije i upućivanjem zahtjeva za ponudom za nabavu borbenih aviona. Temeljni cilj projekta je zadržavanje sposobnosti zaštite zračnog prostora, opremanjem novim ili korištenim višenamjenskim bor-

benim avionom kroz uspostavu strateškog partnerstva i dugoročne političko-gospodarske suradnje. Takva suradnja otvorila bi mogućnost novih investicija s utjecajem na razvoj hrvatske vojne industrije i gospodarstva. Složit ću se kako i drugi segmenti hrvatskog društva zaslužuju napredak i dužnu pozornost. Međutim, pogledate li svijet danas, razvidno je da tog napretka i blagostanja nema bez sigurnosti. Borbeno zrakoplovstvo nedjeljivi je dio tog sigurnosnog koncepta – naša Hrvatska nije ista sa ili bez te sposobnosti. Sjetite se koliko nam je značilo kada bi se nad

Za vrijeme mandata Ante Kotromanovića nikad nisam komentirao njegove postupke iako je za to postojalo mnogo razloga. Spreman sam s njim stati pred naše vojnike pa neka oni procijene uspjehe

nama pojavili naši avioni, naši piloti. Duboko sam uvjeren da je to pitanje vjerodostojnosti naše države. Ne možemo ovaj projekt promatrati isključivo kroz trošak, on predstavlja investiciju u našu sigurnost i u razvoj gospodarstva i društva.

U natječaju za eskadrilu preferirate međudržavni ugovor, a ne komercijalni ugovor s tvrtkama. Znači li to da neće biti nikakvih provizija u tom poslu? Inzistirate na tzv. total packageu, a ne na "golom" avionu, zašto?

U nabavi aviona Hrvatska želi suradivati s državom, a ne samo s

tvrtkom jer se ipak radi o važnoj, višegodišnjoj suradnji i razvoju strateškog partnerstva. Kod cijene vodit će se računa o ukupnoj cijeni paketa, ali i o modalitetima otplate. Također, Hrvatska želi da ugovor o nabavi aviona bude podloga za jačanje gospodarske suradnje s državom od koje kupujemo avion pa će ugovor morati sadržavati i elemente investiranja u hrvatsko gospodarstvo. Postupak će se voditi transparentno, sustavno će se ispitati svaki segment, kako bi krajnji izbor bio najbolji za Hrvatsku.

Nastavak na 6. stranici

Na moju odluku da ostanem ministar najviše je utjecala bezuvjetna podrška predsjednika Vlade Andreja Plenkovića meni osobno i projektima mojeja tima

Kakvu korist taj ugovor može donijeti hrvatskom gospodarstvu, na čemu u natječaju inzistirate? Tu nemamo dobrih iskustava, primjerice pri nabavi borbenog oklopnog vozila (BOV) Patrije bio je predviđen offset, no ništa nije realizirano, a Đuro Đaković je i danas bez posla?

Koristi za hrvatsko gospodarstvo, a osobito za hrvatsku obrambenu industriju mogu biti višestruke. Možemo govoriti o otvaranju novih tržišta za naše tvrtke, otvaranju novih radnih mjesta u Hrvatskoj, transferu znanja i tehnologije, modernizaciji i nizu drugih aspekata. Da, naučili smo određene lekcije s BOV-om i planiranim offset programima. Uvjeran sam da u cijeli proces ulazimo spremni, s vjerom u naše pregovaračke sposobnosti, ali i motiviranost naših tvrtki da se uključe u intenzivnu suradnju u sklopu tog projekta. Naravno, kao što sam već spomenuo, uključivi smo – mi smo ti koji moramo otvoriti vrata suradnje hrvatskim gospodarstvenicima. Pregovori i ugovor na kraju tog postupka pokazat će koliko smo u tom procesu bili uspješni. Temeljem dosadašnjih analiza duboko vjerujem u pozitivne rezultate. Temelj za donošenje konačne odluke o zrakoplovu bit će studija izvodljivosti koja treba biti izrađena do kraja studenog 2017. godine. Ovisno o dinamici sklapanja ugovora, očekujemo da će prvi avioni stići u Hrvatsku do kraja 2020. godine, pod uvjetom da odluka o nabavi borbenog aviona bude donesena do kraja ove godine, a ugovor o nabavi potpisan do polovice 2018. godine.

U vašem mandatu pokrenuto je jako zbližavanje i vojno i sigurnosno s Izraelom. Kako je došlo do toga i što sve predviđa obrambeni sporazum između Hrvatske i Izraela?

Do suradnje s Izraelom došlo je u trenucima velike katastrofe koja ih je pogodila zbog velikih požara krajem prošle godine. Pokazali smo spremnost da im pomognemo i to u najkraćem mogućem roku, a naše protupožarne zračne snage bile su od neprocjenjive pomoći. Izrael iznimno poštuje tu gestu. Odmah nakon toga uslijedio je posjet predsjednika Vlade Izraelu, u ožujku ove godine posjetio sam Izrael i sa svojim kolegom, ministrom Libermanom, potpisao Memorandum o razumijevanju na obrambenom i sigurnosnom planu. Taj Memorandum uključuje dvadesetak područja i predstavlja okvir za stratešku suradnju naših država. A

riječ je o suradnji s državom koja je najbolja u mnogim segmentima i u tom smislu prilika našim gospodarstvenicima za ostvarivanje bolje poslovne suradnje. Smatram da nam je partnerstvo i savezništvo s Izraelom od iznimnog značenja. U mnoštvu dodirnih točaka treba tražiti nove prilike za suradnju.

Jedan od naslijeđenih problema vojnog sustava nepostojanje je organizirane pričuve. Svjedoci smo da su se mediji odmah uzбудili s nagovještajima organiziranja pričuve (pozivi), a žustra je i rasprava treba li nam i koji oblik služenja vojnog roka ili organiziranja temeljne obuke?

Potrebno je razvijati nove sposobnosti. Pričuva je jedan od segmenata obrambenog sustava koji je u Domovinskom ratu imao značajnu ulogu, a nakon rata je sustavno zapuštena. Novi sigurnosni izazovi ponovno su ukazali na potrebu razvoja pričuve koja treba omogućiti brzo narastanje mirnodopskog sastava Oružanih snaga RH, kao i popunu nedostatnih i kritičnih specijalnosti za potrebe sustava nacionalne sigurnosti. Plan nam je, osim postojećeg programa dragovoljnog vojnog osposobljavanja, uvesti i program osposobljavanja koji bi razvijao sigurnosnu kulturu kod šire populacije, posebno mladih. Temeljno vojno osposobljavanje bila bi ujedno i prva stepenica za kasnije dragovoljno vojno osposobljavanje i eventualni ulaz u profesionalnu vojnu karijeru. Na taj način želimo jačati svijest kako su sigurnost i sudjelovanje u obrani pravo, ali i obveza svakog državljanina.

Imate li u planu povećanje broja pripadnika Oružanih snaga RH?

Odlukom o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga iz 2014. određena je brojčana veličina Oružanih snaga koja bi se trebala dostići do 31. prosinca 2017. godine. Govorimo o 15.000 pripadnika OS RH u djelatnom sastavu, a od toga 14.376 djelatnih vojnih osoba i do 624 državna službenika i namještenika. U ožujku 2017. donesena je nova Odluka o brojčanoj veličini koja obuhvaća do 16.700 pripadnika u djelatnom sastavu do 31. prosinca 2017., od toga do 15.200 djelatnih vojnih osoba i do 1500 državnih službenika i namještenika. Znači 1600 više. Ono što nas očekuje u sljedećem razdoblju detaljna je analiza i priprema za novi preustroj i moderniju organizaciju Oružanih snaga.

Iduće godine u razne vojne operacije NATO-a, EU i UN-a bit će upućen rekordan broj hrvatskih vojnika, u jednom trenutku bit će ih vjerojatno 500 do 700 izvan granica. Nije li to suviše aktivno, pa i skupo za jednu ipak malu Hrvatsku?

Članstvo Hrvatske u euroatlantskim integracijama osigurava uvjerljivo jamstvo kolektivne obrane kao važnog čimbenika odvratanja i obrane stanovništva, teritorija i nacionalnog suvereniteta. No, ne možemo zaboraviti da smo i preuzeli neke obveze u okviru tih asocijacija. Sudjelovanje u operacijama i misijama potpore miru jasan je znak naše opredijeljenosti za širenje mira i sigurnosti u svijetu. Što se tiče opterećenosti zbog sudjelovanja u drugim vojnim misijama i operacijama, podsjećamo da smo još nedavno samo u Afganistanu imali 350 pripadnika Oružanih snaga, pješачku satniju na Golanjskoj visoravni, a danas je brojčana

Slazem se, i drugi segmenti hrvatskog društva zaslužuju napredak i dužnu pozornost. Ali, pogledate li svijet, razvidno je da napretka i blagostanja nema bez sigurnosti

Novi sigurnosni izazovi ponovno su uputili na potrebu razvoja pričuve koja treba omogućiti brz rast mirnodopskog sastava Oružanih snaga. A radit ćemo i na razvijanju sigurnosne kulture

veličina pripadnika u misiji Resolute Support smanjena na do 100 pripadnika Oružanih snaga, a na Golanjskoj visoravni više nemamo našu postrojbu. Stoga, međunarodne aktivnosti u kojima sudjeluju naši vojnici neće predstavljati posebno opterećenje za Oružane snage, već će sudjelovanje u njima dodatno pridonijeti razvoju naših sposobnosti, promovirati hrvatskog vojnika i Hrvatsku kao vjerodostojnog saveznika. Tu je potrebno dodatno istaknuti da se angažman u Litvi svodi na jednu šestomjesečnu rotaciju, a inženjerska satnija, koja će biti upućena u misiju UN-a, ostaje u području misije do godinu dana. Upućivanje naših vojnika ne provodi se u isto vrijeme pa će se navedeni broj pripadnika OS RH samo nakratko nalaziti istovremeno izvan teritorija RH.

Nakon nabave haubica Kiowa, možete li najaviti još neke vojne nabave?

Najvažniji projekt svakako je već spomenuta nabava borbenog aviona, ali budite sigurni kako u Ministarstvu obrane sustavno vodimo računa o svim granama Oružanih snaga koje želimo ravnomjerno razvijati. U tijeku je projekt opremanja 8 baznih vozila BOV Patria daljinski upravljanim oružanom stanicom 30 mm i protuoklopno vođenim raketnim sustavom POVR. Nakon završetka gradnje prototipa Obalnog ophodnog broda i uspješno provedenih primopredajnih ispitivanja počeo će gradnja prvog obalnog ophodnog broda iz serije od njih 4. Također, kao sljedeće projekte treba navesti i rješavanje pitanja sustava protuzračne obrane te zamjenu postojeće eskadrile transportnih helikoptera platformama zapadne proizvodnje. ●

Forsiram ljude koji su se prekalili u gardijskim brigadama jer su brzi u reakciji i odlučivanju